

Sygn. akt I AGa 97/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Suter
Sędziowie	:	SSA Elżbieta Bieńkowska SSA Grażyna Wołosowicz (spr.)
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2020 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. w Z.**

przeciwko (...) **w K.**

z udziałem interwenienta ubocznego **M. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 31 maja 2019 r. sygn. akt VII GC 16/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki 8 100 (osiem tysięcy sto) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

(...)

Sygn. akt I Aga 97/19

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...)w K. kwoty 245.905 zł tytułem kary umownej wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Pozwany (...)w K. w restrukturyzacji wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 31 maja 2019 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku zasądził od pozwanego (...)w K. w restrukturyzacji na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. kwotę 245.905,00 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w stosunku rocznym od dnia 11.01.2018 r. do dnia zapłaty (punkt I.) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 23.113,00 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 10.817,00 zł. tytułem kosztów zastępstwa procesowego (punkt II.).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy wynikało, że w dniu 6 marca 2013 r. strony zawarły umowę ramową na (...)nr (...) (k. 7-13), której przedmiotem było określenie warunków dostaw zbrojeń prefabrykowanych realizowanych przez dostawcę na rzecz zamawiającego (§ 1 ust. 1 umowy). W celu zrealizowania dostaw zbrojenia w odniesieniu do jednej budowy zamawiający miał składać dostawcy na piśmie zamówienie ramowe w formie aneksu do tej umowy zawierające uzgodnione z dostawcą m. in. następujące parametry: przewidywana ilość zbrojenia; termin realizacji zamówienia; miejsce dostawy; cena jednostkowa netto/tonę (§ 2 ust. 1 lit. a.). Strony postanowiły że zamawiający będzie miał prawo do wprowadzenia zmian do złożonego zamówienia, a w szczególności do jego ograniczenia ilościowego bez żadnych konsekwencji finansowych w razie przerwania prac decyzją inwestora lub rozwiązania umowy z inwestorem (§ 2 ust. 1 lit. b.). Zamawiający oświadczył, iż będzie zabezpieczał odpowiednie środki finansowe wystarczające do pokrycia należności dostawcy przed złożeniem zamówienia ramowego; niemniej jednak w przypadku opóźnienia w płatności przekraczającego dziesięć dni od dnia wymagalności faktury dostawca miał prawo wstrzymać kolejne dostawy do wpływu należności za faktury przeterminowane (§ 3 ust. 9 umowy). Dostawca oświadczył, iż własnym kosztem dokonał ubezpieczenia transakcji z zamawiającym na kwotę 700.000,00 zł, a kwota ta stanowi limit zobowiązań zamawiającego wobec dostawcy, rozumiany jako wartość sumaryczną wartości faktur przeterminowanych, wystawionych ale nie przeterminowanych, a także dostaw zrealizowanych ale nie objętych jeszcze fakturowaniem (§ 3 ust. 10 umowy). W przypadku nieodebrania przez zamawiającego zakontraktowanej danym zamówieniem ramowym całej ilości stali w terminie realizacji zamówienia określonym w tym zamówieniu ramowym, z przyczyn, za które dostawca nie ponosi odpowiedzialności, dostawca miał prawo naliczyć zamawiającemu karę umowną w wysokości 10% wartości nieodebranej ilości stali. Nie stanowiło podstawy do naliczenia kary umownej: nieodebranie ilości z przyczyn, o których mowa w § 2 ust. 1 lit. b), nieodebranie ilości z powodu odstąpienia od umowy którejkolwiek ze stron oraz gdy ilość nieodebranej stali nie przekracza 5% ilości określonej zamówieniem ramowym (§ 7 ust. 2 umowy).

W dniu 4 kwietnia 2016 r. strony zawarły aneks nr (...) do umowy ramowej na (...) nr(...) z dnia 06 marca 2013 r. zamówienie ramowe nr (...) dla budowy zamawiającego: „budynek mieszkalny wielorodzinny z funkcjami handlowo - usługowo - biurowymi i garażem podziemnym oraz niezbędną infrastrukturą techniczną u zbiegu ulic (...) w dzielnicy T. w W.”. Na podstawie tego aneksu powód miał dostarczyć pozwanemu 1130 ton stali zbrojeniowej w cenie jednostkowej 2300 złotych za tonę, a terminy realizacji dostaw określone zostały na okres od lipca 2016 r. do grudnia 2016 r. Dostawca wskazał ponadto, a zamawiający przyjął do wiadomości, iż limit kredytowy (ubezpieczenie transakcji), o którym mowa w § 3 ust. 10 umowy ramowej z dnia 6 marca 2013 r. na dzień zawarcia aneksu wynosił 2.500.000 zł (ust. 11 aneksu nr (...)).

Pomimo podpisania aneksu, pozwany nie złożył żadnego szczegółowego zamówienia w okresie od lipca 2016 r. do grudnia 2016 r. W związku z tym powód naliczył pozwanemu karę umowną w łącznej wysokości 245.905 złotych.

Zdaniem Sądu Okręgowego w tak ustalonym stanie faktycznym powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Sąd I instancji podkreślał przy tym, że pozwany wskazywał, iż okoliczności z powodu których w terminie wynikającym z aneksu nr (...) nie złożył zamówienia nie wynikały z przyczyn leżących po jego stronie. Podnosił dwie takie okoliczności. Pierwszą z nich był braku limitu kupieckiego dla dostaw, które miały być objęte aneksem nr (...), natomiast drugą istotną okolicznością było to, że budowa na którą miał być dostarczany prefabrykat stalowy nie weszła we właściwą

fazę realizacji wymaganej dla realizacji aneksu nr (...) z przyczyn leżących po stronie Inwestora - (...), który nie usunął przeszkody kolidującej ze wznoszonym budynkiem mieszkalnym.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadziła do wniosku, że pozwany ponosi odpowiedzialność za niezłożenie w terminie ustalonym ww. aneksem nr (...) zamówienia szczegółowego. Wskazywał, że nie można było uznać zmniejszenia wysokości limitu kredytowego za okoliczność zwalniającą pozwanego od zapłaty kary umownej. W § 3 ust. 10 umowy ramowej dostawca oświadczył, iż własnym kosztem dokonał ubezpieczenia transakcji z zamawiającym na kwotę 700.000,00 zł, a kwota ta stanowi limit zobowiązań zamawiającego wobec dostawcy, rozumiany jako wartość sumaryczną wartości faktur przeterminowanych, wystawionych ale nie przeterminowanych, a także dostaw zrealizowanych ale nie objętych jeszcze fakturowaniem. W ustępie 11 aneksu nr (...) do umowy ramowej dostawca wskazał, a zamawiający przyjął do wiadomości, iż limit kredytowy (ubezpieczenie transakcji), o którym mowa w § 3 ust. 10 umowy ramowej z dnia 6 marca 2013 r. na dzień zawarcia aneksu wynosił 2.500.000 zł. Przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili, że powyższy limit został następnie obniżony przez ubezpieczyciela do 900.000 zł. Sąd I instancji wskazywał jednak, że zmniejszenie wysokości limitu kredytowego nie może być w ogóle uznane za okoliczność uzasadniającą niewykonanie przez pozwanego zobowiązania polegającego na złożeniu zamówienia w terminie wynikającym z aneksu nr (...). Z treści umowy ramowej oraz aneksu nr (...) do tej umowy nie wynikało bowiem, aby pozwany miał płacić za zakupiony towar poprzez wykorzystanie limitu kredytowego. Wręcz przeciwnie, w § 3 ust. 9 umowy ramowej zamawiający oświadczył, iż będzie zabezpieczał odpowiednie środki finansowe wystarczające do pokrycia należności dostawcy przed złożeniem zamówienia ramowego. Wywodził, że zmiana zdolności płatniczych profesjonalnego przedsiębiorcy w pewnych okresach czasu jest zjawiskiem naturalnym i okoliczność ta musi być wkalkulowana w zakres prowadzonej działalności gospodarczej. Profesjonalista nie może skutecznie powoływać się na tą okoliczność jako zwalniającą go od odpowiedzialności za niewykonanie zawartej umowy. Ponadto, Sąd Okręgowy wskazywał, że w okolicznościach sprawy trudno uznać, że to ta właśnie okoliczność spowodowała niezłożenie w terminie ustalonym ww. aneksem nr (...) zamówienia szczegółowego. Jak wynikało bowiem z dołączonej przez pozwanego do odpowiedzi na pozew korespondencji mailowej (k. 84-86) kwestia obniżenia limitu kredytowego pojawiła się dopiero w listopadzie 2016 r. Tymczasem, zgodnie z aneksem nr (...) terminy realizacji dostaw określone zostały na okres od lipca 2016 r. do grudnia 2016 r. Nawet biorąc pod uwagę, że rozpoczęcie budowy, w związku z którą został zawarty aneks nr (...) opóźniło się o 2 miesiące, pozwany nie wskazuje dlaczego nie składał zamówień w miesiącu wrześniu i październiku 2016 r.

W ocenie Sądu Okręgowego druga okoliczność wskazywana przez pozwanego a mianowicie, że budowa na którą miał być dostarczany prefabrykat stalowy nie weszła we właściwą fazę realizacji wymaganej dla realizacji aneksu nr (...) z przyczyn leżących po stronie Inwestora - (...) która nie usunął przeszkody kolidującej ze wznoszonym budynkiem mieszkalnym, również nie mogła zwolnić pozwanego od odpowiedzialności z tytułu niewykonania zobowiązania. Ponadto nie spowodowała ona niezłożenia przez pozwanego w terminie ustalonym ww. aneksem nr (...) zamówienia szczegółowego. W tym kontekście Sąd I instancji argumentował, że pozwany w ogóle nie przedstawił żadnych dowodów na fakt, że informował powoda o powyższych okolicznościach związanych z opóźnieniem w rozpoczęciu prac. Ponadto zwrócić trzeba uwagę na to, że zgodnie z twierdzeniami pozwanego opóźnienie miało trwać dwa miesiące. Pozwany powinien zatem rozpocząć zamawianie towaru od września 2016 r. Bezsporne w sprawie było, że pozwany nie zamówił żadnej partii stali zbrojeniowej. Sąd Okręgowy wskazał, że prawdziwą przyczyną niezłożenia w terminie ustalonym ww. aneksem nr (...) zamówienia szczegółowego wskazali świadkowie zeznający w sprawie, w tym również ci zgłoszeni przez stronę pozwaną. Z zeznań świadków J. K. (1), J. O. i M. B. wynikało, że pozwany zamiast od powoda w ramach zawartej umowy, zakupił stal w konkurencyjnej firmie, po niższej cenie (k. 138 – 139 v.).

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy pominął wnioski dowodowe zawarte w odpowiedzi na pozew (pkt g) i h)), albowiem w okolicznościach sprawy były one nieistotne dla jej merytorycznego rozstrzygnięcia.

Końcowo, Sąd I instancji odniósł się również do zgłoszonego przez pozwanego wniosku o miarkowanie kary umownej. Przypomnił, że zgodnie z art. 484 § 2 k.c. jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. Przewidziana w przywołanym przepisie instytucja miarkowania kary umownej jest realizowana w drodze orzeczenia sądu i stanowi

wyjątek od sformułowanej w treści art. 484 § 1 k.c. zasady, że kara umowna należy się wierzycielowi w wysokości określonej w umowie. Zmniejszenie kary umownej mogą uzasadniać różnorodne okoliczności. Kodeks cywilny nie zawiera wskazówek, co do stanów faktycznych podpadających pod hipotezę regulacji art. 484 § 2 k.c. w zakresie przesłanki „rażąco wygórowanej kary”, nie wskazuje okoliczności mogących mieć wpływ na ocenę jej zaistnienia, pozostawiając ich ustalenie uznaniu sędziowskiemu uwzględniającemu okoliczności konkretnej sprawy.

Zdaniem Sądu Okręgowego stwierdzić należało, że nie zaszły w niniejszej sprawie jakiegokolwiek przesłanki warunkujące miarkowanie kary. Przede wszystkim pozwany ze swej winy nie odebrał zamówionego towaru w jakiegokolwiek wysokości. Nie wywiązał się ze swojego zobowiązania z tego powodu, że zakupił stal w konkurencyjnej firmie, po niższej cenie. Nadto kara umowna opiewała na 10% należnego powodowi wynagrodzenia. Powód wskazał z kolei, że przez cały okres związania aneksem nr (...) gotów był do realizowania dostaw i w tym celu rezerwował u siebie moce produkcyjne w ilości 80 ton każdego tygodnia, co oznaczało, że musiał odmawiać dostaw innym klientom, którzy chcieli zlecić u niego (...). Stosując instytucję miarkowania, sąd powinien mieć na względzie podstawowe funkcje kary umownej, jakimi są funkcja stymulująca wykonanie zobowiązania, funkcja represyjna w postaci sankcji za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy oraz funkcja kompensacyjna, polegająca na naprawieniu szkody, jeśli wierzyciel ją poniósł, bez konieczności precyzyjnego wyliczenia jej wysokości, co znakomicie ułatwia realizację dochodzonego uprawnienia.

Sąd I instancji wskazywał, że nie ulega wątpliwości, że powód poniósł szkodę, nie uzyskując od powoda zapłaty ceny za zamówioną stal. W okresie objętym umową z powodem realizując dostawy w ramach umowy zawartej z innym kontrahentem, z pewnością uzyskałby cenę za dostarczoną stal. Powód był jednak zwolniony od obowiązku wykazywania poniesionej szkody, albowiem szkoda nie jest warunkiem zapłaty kary umownej. Pozwany nie wskazał na jakiegokolwiek przesłanki, które w jego ocenie uzasadniałyby miarkowanie kary umownej w związku z czym zgodnie z § 7 ust. 2 zdanie pierwsze umowy ramowej dostawca miał prawo naliczyć zamawiającemu karę umowną w wysokości 10% wartości nieodebranej ilości stali. Na podstawie aneksu nr (...) pozwany miał zakupić od powoda 1130 ton (+/- 5%) stali zbrojeniowej w cenie jednostkowej 2300 złotych za tonę. Powód obliczając wysokość kary umownej przyjął ilość stali do odebrania na 1073,5 tony, a więc w wariantcie uwzględniającym najniższą możliwą ilość do kupienia. Kara umowna obliczona na podstawie ww. przywołanego § 7 ust. 2 zdanie pierwsze Umowy Ramowej wynosiła więc 245.905 zł (2. (...),5 x 10%, k. 15).

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zasądzając je od dnia 11 stycznia 2018 r., a więc od daty wytoczenia powództwa, zaś o kosztach procesu zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu – art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 31 maja 2019 roku wniósł pozwany (...)w K. w restrukturyzacji, który zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym przyjęcie, że Pozwany nie wykazał okoliczności uwalniających go z odpowiedzialności kontraktowej zapłaty kary umownej w związku z niewykonaniem przyszłego zobowiązania wynikającego z Aneksu nr (...) do Umowy Ramowej;

2. istotne naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik postępowania w sprawie, a mianowicie:

a) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez błędną ocenę dokumentów przedłożonych przez Pozwanego w zakresie usprawiedliwionych podstaw zewnętrznych uniemożliwiających wejście w życie aneksu nr (...) związanych z tempem prac budowlanych oraz rozbiórkowych prowadzonych w ramach umowy na wykonanie rozbiórki oraz budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego w W. przy ul. (...),

b) *art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 234 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że Pozwany ponosi winę za nie złożenie zamówienia według postanowień aneksu nr (...);*

1. *naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:*

a) *art. 483 § 1 k.c. i art. 495 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. i treścią Aneksu nr (...) do umowy ramowej oraz § 7.2 Umowy Ramowej poprzez uznanie, że Pozwany jest zobowiązany do zapłaty kary umownej z uwagi na istnienie skutecznego postanowienia umownego kreującego obowiązek zapłaty kary,*

b) *art. 483 § 1 k.c. w zw. z art. 471 k.c. poprzez uznanie, że Pozwany nie wykonał zobowiązania polegającego na nieodebraniu zamówionej stali z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność,*

c) *art. 484 § 2 k.c. w zw. z art. 471 k.c. poprzez uznanie, że wysokość kary naliczonej przez Powoda nie jest rażąco wygórowana w sytuacji, gdy brak jest szkody po stronie Powoda, jak i brakiem miarkowania wysokości kary w odniesieniu do wysokości ewentualnego odszkodowania należnego Pozwanemu na zasadach ogólnych.*

Wskazując na powyższe, wносиła o:

1. *zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,*

2. *na podstawie art. 380 k.p.c. zaskarżyła postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku oddalające wnioski dowodowe Pozwanego zawarte w punktach g i h odpowiedzi na pozew, które zdaniem Skarżącego miały wpływ na zaskarżony wyrok albowiem uniemożliwiły stronie pozwanej wykazanie wszystkich negatywnych przesłanek uchylających obowiązek zapłaty kary umownej, wnosił o zmianę zaskarżonego postanowienia i dopuszczenie wnioskowanych na etapie I instancji dowodów,*

3. *zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego kosztów postępowania za I i II instancję wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.*

SĄD APELACYJNY USTALIŁ I ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Apelacja pozwanego nie była zasadna.

Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe i dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. Sąd Apelacyjny przyjmuje ustalenia faktyczne poczynione w pierwszej instancji za własne, w konsekwencji czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (vide: orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., sygn. II UKN 61/97, LEX nr 31200; z dnia 5 listopada 1998r., sygn. akt I PKN 339/98, LEX nr 38486).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu Skarżącego dotyczącego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., należało stwierdzić, że jest on całkowicie chybiony. Wyjaśnienia w tym miejscu wymaga, że dla skuteczności podnoszonego przez pozwanego zarzutu nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu bowiem wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu w tym zakresie. W szczególności, skarżący powinien był wskazać, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2001 r. w sprawie IV CKN 970/00; LEX 52753). Tymczasem, poddając analizie poprawność rozumowania Sądu I instancji według wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c. kryteriów, Sąd Apelacyjny nie znalazł przesłanek mogących podważyć prawidłowość oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Okręgowy.

Wbrew zarzutom apelacji nie można było zgodzić się z Pozwanym, iż Sąd I instancji bez oparcia w materiale dowodowym dowolnie przyjął, iż Pozwany nie wykazał okoliczności uwalniających go od odpowiedzialności kontraktowej zapłaty kary umownej w związku z niewykonaniem zobowiązania wynikającego z Aneksu nr (...) do Umowy Ramowej.

Podkreślić należy, że strony zawierając Umowę(...) Nr (...) z dnia 6 marca 2013 roku w sposób nie budzący wątpliwości w § 7 zatytułowanym Kary Umowne, zastrzegły sytuacje, które nie będą stanowiły podstawy do naliczenia kary umownej. Wśród tych przyczyn nie wymieniono ograniczenia limitu kupieckiego, a zatem Sąd I instancji prawidłowo pominął wnioski dowodowe zawarte w punktach g) i h) odpowiedzi na apelację (k. 36 akt) tj. zażądania od powoda dokumentu standingu finansowego pozwanej wykonanego przez ubezpieczyciela oraz dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości przedsiębiorstwa na okoliczność ustalenia zasadności przyczyn cofnięcia limitu kupieckiego w okresie obowiązywania Aneksu nr (...), jako nie istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie. Podkreślenia w tym kontekście wymaga, że obowiązkiem Sądu jest koncentracja materiału dowodowego oraz zapewnienie mu sprawnego i szybkiego przebiegu, a to sprzeciwia się gromadzeniu materiału dowodowego przez strony, który nie ma dla mającego zapaść orzeczenia istotnego znaczenia. Art. 227 k.p.c. uprawniał sąd do selekcji zgłoszonych dowodów. Zaznaczyć należy, że nie każde fakty przedstawiane przez stronę powinny być przedmiotem dowodu, gdyż sąd nie ma obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego ponad potrzebę procesową. Istotność faktów wiąże się zaś z podstawą faktyczną powództwa przez co istotne znaczenie mają tylko te fakty, które odpowiadają hipotezom tych przepisów prawa materialnego, które mają zastosowanie w sprawie. W tym kontekście, Sąd Apelacyjny aprobuje oddalenie i pominięcie dowodów dokonane przez Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie.

Co więcej, słusznie Sąd Okręgowy zauważył, że Pozwany zawierając Umowę Ramową w § 3 punkt 9 zobowiązał się, że będzie zabezpieczał odpowiednie środki finansowe wystarczające do pokrycia należności Dostawcy przed złożeniem Zamówienia ramowego. Z zeznań świadka J. O. (k. 138v.-139 akt) jednak jednoznacznie wynikało, iż to ze strategii finansowej pozwanej firmy wynikało, iż założono, że trzy inwestycje, w tym objęta Aneksem Nr (...) zrealizowane zostaną w ramach kredytu kupieckiego. Zeznania mają potwierdzenie w zeznaniach świadka D. L. (k. 139 akt), która stwierdziła, że w okresie od września do listopada 2016 roku pozwana Spółka nie miała problemów finansowych.

Bezspornym było również, że żadna partia stali nie została zamówiona u powoda, chociaż na potrzeby inwestycji Pozwana kupowała stal u konkurentów. Wynika to zarówno z zeznań świadka J. K. (2) (k. 138-138v. akt), jak i J. O. (k. 138v.-139 akt) oraz M. B. (k. 139-139v. akt). Świadek M. B. stwierdził wprost, że stal Pozwany zamawiał u konkurentów, której cena była wyższa i niższa niż u Powoda. Stwierdził, że stal kupowali w 2016 roku i 2017 roku. W tych okolicznościach Pozwany nie wykazał, że nie ponosi winy za niezłożenie zamówienia według Aneksu Nr (...), a to sprawia, że naliczenie przez Powoda Pozwanemu przewidzianej Umową Ramową kary umownej wbrew zarzutom Skarżącej było zasadne.

Pozwany w toku procesu wnioskował „z ostrożności procesowej” o miarkowanie kary umownej wskazując, że do zrealizowania zamówień nie doszło z jej winy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie zaistniały przesłanki do zmiarkowania kary umownej należnej od Pozwanego na rzecz Powoda. Na wstępie zaznaczyć należy, iż katalog kryteriów pozwalających na zmniejszenie kary umownej nie jest zamknięty, a ustawodawca nie sprecyzował kryteriów istotnych dla oceny rażącego wygórowania kary umownej. Miarkowanie kary umownej w trybie art. 484 § 2 k.c. przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, należy do tzw. prawa sędziowskiego. Podkreślenia jednak wymaga, że w każdym razie miarkowanie kary umownej ma na celu przeciwdziałanie rażącej dysproporcji między wysokością zastrzeżonej kary umownej a godnym ochrony interesem wierzyciela (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2014 roku w sprawie IV CSK 416/13, LEX nr 1477454; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013 roku w sprawie IV CSK 644/12, LEX nr 1365722; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r. IV CSK 276/14, LEX nr 1663413). Stąd należy przyjąć, że o tym, że kara umowna jest rażąco wygórowana, mogą decydować także okoliczności związane ze stosunkiem cywilnoprawnym łączącym strony. Jeżeli chodzi o ewentualny brak szkody po stronie Powoda podnoszony przez Pozwanego to zauważyć należy, iż takie stwierdzenie Pozwanego nie zostało przez niego w żaden

sposób udowodnione, a Powód w tej kwestii wskazywał, że poniósł szkodę, gdyż utrzymywał zarezerwowane moce produkcyjne w wysokości 80 ton tygodniowo oraz, że w tym czasie z powodu rezerwacji mocy, nie mógł przyjąć innych zleceń od innych zamawiających. W tym kontekście podkreślenia także wymaga, że chociaż przy realizacji inwestycji na P. w W. Pozwany napotkał na przeszkody, to jednak pomimo, że zostały one usunięte, to Pozwany nie zamówił żadnych dostaw stali u Powoda, a zakupił ją u innych dostawców.

W orzecznictwie prezentowany jest także pogląd, że art. 484 § 2 k.c. celowo nie definiuje pojęcia rażącego wygórowania kary umownej, zapewniając możliwość elastycznego stosowania instytucji miarkowania kary umownej uwzględniając konkretne okoliczności sprawy. Wskazuje się, jak słusznie podnosił Sąd I instancji, że sąd miarkując karę umowną powinien mieć na względzie podstawowe funkcje kary umownej, jakimi są funkcja stymulująca wykonanie zobowiązania, funkcja represyjna w postaci sankcji za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy oraz funkcja kompensacyjna, polegająca na naprawieniu szkody, jeżeli wierzyciel ją poniósł bez konieczności precyzyjnego wyliczenia jej wysokości, co zapewnia zdecydowanie szybszą i łatwiejszą realizację dochodzonego uprawnienia (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2003 roku w sprawie III CZP 61/03, OSNC 2004, Nr 5, poz. 69; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 sierpnia 2015 roku w sprawie I A Ca 315/15, LEX nr 1798624).

W konsekwencji, zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie zasadnym było ostatecznie, rzeczywiście stosownie do treści art. 484 § 2 k.c., zmiarkowanie kary umownej należnej od Pozwanego na rzecz Powoda zarówno, z uwagi, iż wskazane wyżej okoliczności nie uzasadniały przyjęcia braku winy po stronie Pozwanego w niewykonaniu zobowiązania, jak i z uwagi na funkcje jakie kara umowna powinna spełniać, w tym w szczególności funkcję represyjną za niewykonanie umowy.

Z uwagi na powyższe, apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu na zasadzie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania za drugą instancję orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania w sprawie zgodnie z art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804).

(...)